

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

31.05.2016

Innspill til stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning

Vi viser til Kunnskapsdepartementets invitasjon til å komme med innspill til stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning. Energi Norge, Norsk Industri og Norsk olje og gass støtter NHO sitt innspill til kvalitetsmeldingen. Vi ønsker likevel å sende inn et eget innspill for å vektlegge viktigheten av realfag og ingeniørutdanning spesielt.

I invitasjonen sier Statsråd Torbjørn Røe Isaksen at Norge må ruste seg for å møte en mer kompleks og omskiftelig verden og at klimautfordringer, bortfall av petroleumsinntekter og teknologiutvikling er utfordringer som må håndteres i tiden fremover.

Vi mener at for å løse alle disse utfordringene er realfagskompetanse og ingeniørkompetanse helt sentral. Norge er en energinasjon med verdensledende kompetansemiljøer innen energisektoren, både innen fornybar energi som vannkraft, kraftkrevende industri og utvinning av olje og gass.

Vi er opptatt av at næringslivet får tilgang på kvalifisert arbeidskraft som holder et høyt faglig nivå innenfor realfag og ingeniørfag.

God kvalitet er avhengig av god finansiering

Produktivitetskommisjonens rapport *NOU 2016:3 Ved et vendepunkt: Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi*. Rapporten peker på behovet Norge har for å satse mer på ingeniørfagene for å lykkes med omstillingene vi står overfor. Dette er et syn vi stiller oss bak. Det pekes blant annet på hvordan finansieringssystemet for høyere utdanning svekker utdanningsinstitusjonenes insentiver til å satse på ingeniørfag. Kommisjonen er i den anledning «kritisk til at regjeringen har valgt ikke å følge opp anbefalingen fra Hægelandgruppen om nye finansieringskategorier for de ulike fagene innenfor høyere utdanning». Dette er en problemstilling vi har arbeidet med over mange år og vi hadde store forhåpninger til at regjeringen ville følge Hægelandgruppens anbefaling¹.

Ingeniørutdanningene er kostnadskrevede utdanninger. En rapport fra NIFU² stadfester at etter medisintutdanning, så er ingeniørutdanningen den dyreste. Dette gjelder både ved universiteter og høyskoler. Til tross for dette er ingeniørutdanning plassert på nest laveste nivå (kategori E) i dagens finansieringssystem. Det betyr at disse utdanningene er underfinansiert, og konsekvensen kan i aller verste fall bli studier med lavere kvalitet.

¹ Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill

https://www.regjeringen.no/contentassets/95742f2460c74ee5aef9dd0d2a8fc9f/finansieringuh_rapport.pdf

² NIFU Rapport 52-2014: Hva koster en student? <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/273603>

Vi mener det må utarbeides gode kvalitetsindikatorer for undervisning. Disse bør kobles opp mot insentiver som gir uttelling på linje med forskningsinsentiver. Institusjoner som arbeider aktivt med utdanningskvalitet og god gjennomstrømning bør premieres. På samme måte bør undervisningspersonell som prioriterer undervisning av høy kvalitet meritteres for dette arbeidet.

God kvalitet er avhengig av gode laboratorier og teknisk utstyr

Tilbakemeldinger fra utdanningssektoren er at etterslepet på utstyr er stor, noe som betyr at fremtidige studenter vil få undervisning på utdatert utstyr i enda større grad enn de gjør i dag. Konsekvensen på sikt kan være at vi utdanner ingeniører for fortidas teknologiske løsninger.

I statsbudsjettet de siste årene har det vært en ekstraordinært post til utstyr til blant annet ingeniørutdanningene på 30 millioner kr. Dette falt bort i budsjettet for 2016, noe vi mener var veldig uheldig. Ingeniørutdanningen er avhengig av gode laboratorier, og oppdatert utstyr er avgjørende for god utdanning.

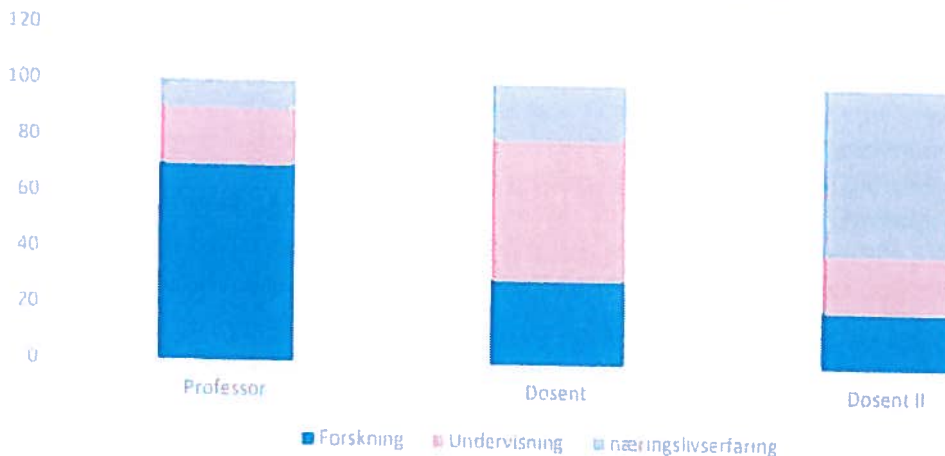
Verdsette undervisningserfaring og næringslivserfaring på lik linje med forskning

Det bør være tre likeverdige veier til karriere innen akademia. I dag går karriereveien via forskning. Forskningsbasert utdanning og forskere i verdenstoppen er viktig, og anerkjennelse av forskning og publisering av forskning bør stå sterkt også fremover.

I tillegg til en karrierevei innen forskning bør det være to andre likeverdige karriereløp. Den ene bør gå via undervisning og utviklingsarbeid og den andre går via erfaring og innovasjon fra næringslivet.

Vi vil foreslå tre likeverdige karriereveier i akademia, som verdsetter både forskning, undervisning og utviklingsarbeid i næringslivet. De tre nevnte komponentene vektet i dag ulikt. Litt forenklet framstilt kan en tenke seg tre likeverdige søyler som alle gir verdsetting på høyeste nivå:

3 likeverdige karriereveier i akademia

Evaluering av rammeplaner Ingeniørutdanning

Rammeplanen skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at utdanningen framstår som enhetlig og gjenkjennelig, uavhengig av institusjon.

Ingeniørutdanningene fikk ny rammeplan i 2011. Det første kullet med ny rammeplan ble utdannet i 2015. UHR ønsker å gjennomføre en evaluering av implementering av rammeplanen for ingeniørutdanning. Vi støtter dette arbeidet og mener det bør gjennomføres jevnlige evalueringer av utdanninger med rammeplan for å følge opp at intensjonen i rammeplanene er ivaretatt. Vi ønsker også å påpeke viktigheten av at næringslivet blir en sentral part i utvikling av rammeplanene.

Oppsummering

Det er svært viktig at næringslivet får tilgang på kvalifisert arbeidskraft som holder et høyt faglig nivå innenfor realfag og ingeniørfag. Etterslepet på utstyr knyttet til undervisning innenfor fagene er samtidig stort, og det er viktig at det blir innført tiltak som bidrar til å bedre denne situasjonen. Det bør være tre likeverdige veier til karriere innen akademia. I tillegg til forskning bør undervisning og utviklingsarbeid, samt erfaring fra næringslivet vektlegges.

Knut Sunde

Norsk Industri

Ståle Borgersen

Energi Norge

Jan Hodneland

Norsk Olje og Gass